

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

КОНТРОЛЬДААР ЭРГЕНИ ДОЛУ АЖЫГЛААР

Будуруга болгаш албан ор- ганизация, өөредилге черлериниң ажылында партия эге ор- ганизацияларының башка- рымчы ролун база саядары моон сонгаар-да күштерде- рер сорулга-биле СЭКП-ниң XXIV съездин Уставага чам- дык чүүдөри улам байыдып, немоон. Бизинги партия эге ор- ганизацияларының талашын- дан администрация чериниң ажыл-чорудугазының кон- трольдаар эргени дыка кал- бартиан. Ол болза коллектив- ниң мурунда тургустунган сорулгаарыны чедишкенин шийттирээринче, куралы- ларын дилеп тыярына, каж- налганым чуруму ажыг- лаарына, четистерин чогуур өйүндө илереди, ову чыла- дырына уаг ужу-дузалык.

Администрацияны ажыл- чорудугазының контрольдаар эргени боттадырар талазы- биле Барыш-Хемчиктин, Та- диниң чамдык партия эге ор- ганизацияларында таарымча- лыг дуржулга бар апарган. Оларның хой нуруузуңуң ажыл-чорудугазының коллек- тивтин мурунда салдырган сорулгаарыны чедишкенин шийттирээринче, ажыл- атыжык чорудугазыны экин- черинче, илеретиниң четис- терин дүрүн чыладырыңче, угадырың турар.

Амгы үедө улетпурде, транс- портта, харылаада, тузуга, материал-техниктиң ханды- рылыгында база салымда, инжи- ниң чепенилгезинде, көмүс- ния-амыдырал хандырылга- алда болгаш колхозтарда, совхозтарда, кезде ажыл- атыжык өске-дөө будуруга- ларында, төсөөлөк организа- цияларында, конструктор бю- роларында, артыш-инженер институттарында, өөредилге база культура-чырыдышкын болгаш эмгекте албан черле- ринде партия эге организа- циялары хамааркын турар администрация чериниң ажыл-чорудугазының контроль- даар эргелеринге дүштүр ажылдарын чоруду турар. Мычарга министрлерде, өнү- күрүп комиттеринде, өнү- күрүп чер-черде-дөө совет, ажыл-агым, албан черлеринде база ведомстволарда партия эге организациялары болза лажыгың болгаш чазактың директиваларын күүсөдир та- лазы-биле аппараттың ажыл- чорудугазының контрольдаар кеччелерин боттадырар апар.

Ажыл-чорудугазы кон- трольдаар талазы-биле комис- сиялар бисте колдуулаа пар- тияны эге болган бригада (чек) организацияларында тургустунуулап, партияларын- ның, бюроларының болган парторганизация секретарына- рының удуртулазы-биле ажылдап, апра хой-хой ком- мунистерин хаара тудуу, чамдык черлерде бо ажыл-херекти доштин кылдыр организа- циялар турар. Бистин республи- када 216 парторганизацияда контрольдаар эргеп Устага баугаар тыянышкан. СЭКП-ниң XXIV съездинде чедир тур- ганга бодарың, 58 амгыг организация эчешкен. Амгы үедө составында 500 амгы коммунист кириң турар чүе хире амгыг комиссия СЭКП эге организацияларыда бар. Оларның чамдыктары тода- гай амгыларын чоруду тур- гар.

СССР-ниң 50 чылынга — шалыпчы иш

Чая дужуттуң тарааны ажаап аларының белестек амжалдарың «Сур-Хөл» совхозтун механизаторлары чоруда берген. Совхозтун дуржулгалык механизатору Ондар Болат-оол 2 комбайның буруну-биле септээн. Ол, хүп, бүрүнүң норманың 115-тен 120 хуу чедирин, септэелгени эки шынарлы күүсөдүн турар.

ЧУРУКТА: Ондар БОЛАТ-ООЛ септелге үшүндө.

Техника септелгези дооступ турар

«Межегей» совхозта авто- парта бо хүнерде амжал- иш хайымышкыны, Күсүкү дү- жүт ажаап алымышкыны мында шынгы белестек чо- руу келген. Амгы үедө 8 комбайны көк-тараа кестире- ринге кириштириң турар. Септелге эрте чогуур ар- тқан үш комбайнының техник- тин ажаадызын кылып ту- рар болгаш олар ам удаас белен боуур. Септелгени бол- гаш дужут ажаадызына кириш- кире бүгү техниканы белең бодуру чорунга И. И. Биштеев, Г. А. Стародубев, В. М. Неломиящих ышкан дуржулгалык механизаторлар- ның кызымаккай күш-ажылы уаг ужу-дузалык болган.

Чая дужутту сөөртүрүңе кириң автомашиналарын септелгези база эки чорутту- нуу келген. Септелге чогуур 15 автомашына белең. Ботта- рының дужутке кириш-тир- тилең белестек чылаачылар Павел Гурков, Владимир Лебе- дев, Иван Данилов, Василий Надежкин олар эки кириш- кени демделээр херек.

Н. ПОДШИВАЛОВ.

Чуудаже кирипкен

«Тес-Хем» совхозта шүтү 37 муң амгы хой бар. Амгы үедө оларның чамдык кыргы- ладын дооскан болгаш хойлар- ның чуудалаң чорудуу ту- рар. О. Шылаа салбырда 18 муң баш хойну 35 кодаңда чылаадың турар.

Кыргыла үезинде № 4 хой- жу бригаданың дуржулгалыг хойчулары Сандык Шимит- оол, Чымыт Сава, Уржанат Дамы-оол, Селен-оол Бады- раа, № 5 бригаданың Муру- кай Муруз, Шалык Сренов, Балчар Судум, Демит Ок- чаг, Самба Саваа олар хой бүрүзүңгө оонаштыр 2 кг амгы дүктү кырып, ап, муңакчы- ларың олурууда барганар. Хойчулар Шалык Шой, Ши- ник Баче-оол, Чаммай Муза, Доондун Хеймер-оол, Кылаң- оол Дудла бо чыгы эрте тө- рүттүңен хураганардан бир башка оонаштыр 1,5—1,8 кг чедир дүктү алыр аргалык бол- ганнар.

Совхозтун малчылары ин- тиниң малың эки олар-бел- чиринг чылаагырга олар- гыңды оол-дөө чедилгениң болурууга бузууредди.

М. ТИРЧИН.

Күш-ажылдың гвардейжилери

Лжевскини Ленин ордениң механика заводунда «Тоску беш чылдың күш-ажы- лының гвардейжи» деп атты тургус- кан. Социалисттик чарышка ону чедип ал- гай кижини Кызыл тук талазынга чуркка тырттырган. Хундулел самбырамыга кир- геш, тускай бижик-биле шаянар.

Мыңгы атты тысырыңа шыңгың не- гелде тургускан. Заводтун металл пегилде ол атты чүге ийи кизи чедип алган —

токар Р. Повериниңа болгаш слесарь Н. Новикова. Олар будуруга оналгаларың ай-аймы-биле амгы күүсөдир, боттарының чүге кол эмес, харын өске-дөө мергежил- лери эки билер. Оларны кайзың-дөө коммунист, илепкейиң хой-иниңчилер.

Завотта интиги-биле төс чылдың күш- ажылының гвардейжилери — 37 кизи. («Правда» солундан).

ЧУРТТУН ШӨЛДЕРИНДЕ

КРАСНОДАР. Бүгү Кубаны ажаап алымышкыңе киришкен ССРЭ-ниң тургустунганга бээр 50 чылдың төлөгүнүң у- куру дөш чаркын турарлар- ның хурааны дужут ажаап алымышкыны улам көүсөдү- ртур. Усть-Лабинск районун «Кубань» колхозунда ажаап алымышкыны мурнакчылары- ның аразында — комбайнер Алексей Дубенко. «Колос» дээр комбайнга ажылдап тур- гаш, ол хүнүнүң 30 гекта- рынмыл-тасты ажаап ап, 10 центнер амгы тарааны бу- рып турар.

Муң-муң автомашина- лар чүктү сөөртүр хой автопозди- лер элеваторларга тыямыс-бат- палы-биле шүжүт чоруп ту- рар, олар чая дужуттуң та- рааны күрүнө шыгжамырың кириң турары ол-тур. Дая ажаап алымышкыны мур- накчыларының бирээни — Ти- машевск районун тарааны бу- рып турар.

— Бөгүңе чедир бистин ра- йонун колхозтары болгаш сов- хозтары 65 муң тонна тарааны күрүнө саткан — деп байлуксуком даргаы А. В. Петраковский СЭТА-ның кор- респондентинге чылаалан. Тараа сөөртүлгезинде хүнүнүң 600-700 автомашина- ның ажылдап турар. Оларның хо- нурууга — тараа сөөртүр үе- дилер, Олардан тарааны ду- жүрүңге күчүлүг немелд механизмдерин тургускудан.

Күрүңге тараа садар уламчылап турар.

ХАРЬНОВ. Областың тараа- жылары күрүнөңе тараа со- дымшыкын өгөдөн. Тараа сөөртүрүңгө таарыштыр дү- рөң үш муң хире чүкү м- шиналарын Харькөвтун буду- рдугалары көлөжө чорут- кан. Оларга эң-не мергежил- чил чылаачыларын шилдөө Транспортуларын ажаап алымышкыны комплексти- биргилериниң составын кириштирген.

ТАШКЕНТ. Узбекистанда та- раа шүлдүн элеваторга чедир бүтү орукта тарааны канча сөөртүп турарын үлүсү кон- троль хайгаарал турар. Партия организацияларының дуузазы-биле олар үлүсү кон- трольду 1600 чак постларга организастааннар. Долаам контроль болгаш четистер чогуур өйүндө уагткап ап та- рааны ажылың өлөөн дурдө- дир органы берген. Респуб- лика тараа шүлдериң чы- так кешиң амгы турар ша- дерин тарааны ажааттыңан.

МАРЬИ. Туркменистанга улуг Марьи областа тараан х- венни ажаап алдыр өгөдөн. Шүлдериң өлөөн хой кешиң де ал амжалды тускай мех- анизмдерин дуузазы-биле чо- руу турар.

АСТРАХАНЬ. Поволжьеде адакы талазында ситен кешиң деңи тулактан. Мезени, өскө- дөө ситендерин болгаш куу- туралары 66-муң амгы тө- гар черде кескен.

ДОНДА-РОСТОВ. Чаахың- ның хой болганы тарааларын өлөөн сайырааныңа таарым- лыг байдалды тургуска- дун болган чазын эрте чажы- таран кызыл-тасты ажаап соода хосталган шүлдерде күрүзаны, чинге-тарааны, кы- ламы-караны, сулан олуун- рып үргүлчүен турар.

Малга быжыг чөмсуур дээш

Улугхемчилерде

Районнуң «Улуг-Хая» совхо- зуңуң ситенчилери бүгү-ле бар аргаларың чөп, бүрүнүң ажылап тургаш, бо чылын 200 тонна сенаж белестээр худээ- лериң хуусаа бетинде амгы күүсөткөн, палдан амгыр 150 тонна мал чөмни эки шынар- лыг сенажтаан.

«Ол бүгү чедишкениңге муңакчы комбайнер Кы- зыл-оол Кендей, Василий Со- рон-оол, трактористер Алек- сандар Бувикин биле Александр Жагаев олар хууда үлүгү кирип, социалисттик чарышка он- за шылараннар. Совхозта ситен белестелгениң кампаия- ны үргүлчүлөшүшөөн.

Малга элек чөм сууруу бе- лестек талазы-биле «УТКА 25 чылды» совхоз районда өске амжал-агымдарды ыла- галып ситен белестелгениң та- лазы-биле бирги черде чоруп ту- рар. Бо хүнге чедир совхозтун ситен шүлдеринде 300 гектар черини ситениң кескеш, оон

260 гектарын сарааттап белес- тээп.

Ситен кезилгезинде П. Ши- ганисевке удурткаа механизас- таан эвенонту амжалчылары Май-оол Олай-оол, Баран- оол Билир-оол болгаш Анато- лий Чаш олар хүп бүрүнүң плавың даалганың хүнүнүң-не 150—160 хуу күүсөдүн тура- лар.

Будук-бүрү белестелгениң талазы-биле муңкук олурууда «Найрыз» совхоз чоруп ту- рар. Совхоз 190 тонна эки шы- нарың будук-бүрүнү белес- тээп, септелгези аскылаң.

Чаа-Хөл ортукмак школазы- ның үстүкү класстарының өөреникчилери Леня Суван, Люба Даван, Нина Норбу, Та- ния Төлпөн, Зоя Сагаан-оол олар чыгы дымшамылганында төрөң совхозуңга дуузалык, будук-бүрү белестелгезинге эң-не илепкейлиг кирип турарлар. П. НИКОЛАЕВ.

Массалыг кирген

«Алдан-Маадыр» совхозтун амжал-ишчилери ССР Эвилели- ниң 50 чыл оюнга күш-ажылы белек кылдыр инитиниң малыңа быжыг чөм-сууруу тургузар дээш күженишкениң амжалдап турар. Совхозтун амжал-ишчилери эртен чылын мал чөмниң белестелгениң пла- ның будук чарык катал хой- ну белестек дүн кытырыңга үндөлдөш, бо чылын сов- хозтун ишчилери 2377 тонна ситен, 8300 тонна силос, 100 тонна будук-бүрү белестелгени боттарыга дүлээниң, социа- листтик чарышты калбартка.

Амгы үедө Бора-Тайга сал- бырында тарымал ситениң мез- гишкениң эрелен, 108 тонна- ны сарааттаан. Ол салбырын

девиксээринде ситенчилер Шалды-Тей, Ийн-Дыт деп чер- лерде хой калымы-биле бол- гаш аты-биле ситени кестирип кирипкен. Инитиң-биле 120 ситенчилер ситен шүлдүнө амжалдып турар. Ситен кезер 4 тракторлар амжалдап турар. Алдан-Маадыр салбырын ситенчилери Көшпес, Чодураа- лык-Сайыр, Алан үшүндө ситени кезип өгөдөн. Инити салбырдан 48 кизи составтыг ситенчилер ситен шүлдүнө амжалдап кирген. Совхозтун ситенчилеринге, дирекция чери бүгү таарымчалыг байдалды тургускай, инитиниң чөмөлгө- гөзгө эки организастаан.

М. СУНДУКАЯ.

Чадараның «Сельхозтехника» катты- жымшыкында комбайнар септелгезиниң темпизин хүп бүрүдө шалкычып турар. Эр- тен кварталда септелгелер 22 комбайны чүгө эки шынарың септээн, планың 110 хуу күүсеткен.

ЧУРУКТА: СЭКП XXII съездин атты совхозтун комбайны септелгезин, амжал-агымчы чорудуу турары. А. КОВАЛЕНКОНУҢ фотолары.

Күш-ажылчы бир демниң ээлчегде

Эвилелденген болгаш автономнуң республикаларың күш- ажылы чедишкениңиниң, оларның доктаамал сырый хары- лызыларының, коммунисттик тургузушкунга кады салымчы- лыкының дугайында СЭТА-ның корреспонденттериниң дин- надыктары чүртүгү бүгү черлеринден көзү турар.

УКРАИНА: Яворовтун күгүрү

Украинада Яворовтун даг-дигина комбинатының амжал- ишчилери чыл эгелден бээр он муң тонна күгүрүн онал- гадан немей берген. Бо продукт плазидан ажыр хой саныг минералдыг чөмшүндүлгелери алдыры хандырар, чүгө дээр- ге кислота кылдыр амжалдап кылган күгүр «черниң вятими- ниң» будуруңгө эң чүгүлө чүд болуп турар.

Яворовтун амжал-ишчилери күгүрү деңизилеге арга-биле алдырың баштай эгелдөн. Мында ийн дуржула-улетпур уса- таровказын тургускан болгаш төлөништон күчүлүгүн хуусаа бетинде чөткөр. Украинер Туркменида Гаураак күгүр ком- бинатында амжалдыкчылары-биле боттарының дуржулганы харам чок солдун турар. Мыда база-ла экономика талазы-биле амжалдык берген ишчелерин ап турар. ССР Эвилелиниң 50 чылдан демелдээр-биле юбилейиң хүндүлөк демдөө дээш чарыш эгелдөн.

В. АФАНАСЬЕВ.

(СЭТА-ның корр.).

Львов.

Чарджуу.

И. МАСЮКОВ.

(СЭТА-ның корр.).

ТУРКМЕНИЯ: чарыштың чөчүмү

Чарджуонун караку хураган кежи болжазырадып амжал- дээр заводтун коллектив Бухарадан алган чаа технология- ның негеттерин. Караку хураган кестирин хөдөрлик кызыртыган аргазы деринги амжалдарының амжалтын иле- де бедиктең болгаш ай бурузунде 30 муң кылыгы немей кылдыр арганы бээр.

Чүе бежен чык мурунда төрөлдөшкө будуругаларың аразында тыптын келген социалисттик чарыш чыңчыл бо- лу берген болгаш дожа республикалар — Туркменистаның болгаш Узбекистаның аразында амжал-ишчи сырый харылаа- ларың үлөгөр-чижөө болуп турар.

Бо чылдан эгелдөн, Чарджуонун заводу чаа күрүнө стан- дартын баугаар амжалдап турар. Оон негелделерин сагымын- га Бухараның спецмастериниң амжалдан кылган сайыра- лыг аргаларың амжалдары дуузалып турар. Бо арга хураганар кестирин хөдөөдөрүн баугаар ылап, сорптаар арганы берип турар.

Чарджуонун болгаш Бухараның төрү комбинаттарының амжал-ишчилериниң аразында, Чарджуонун болгаш Самаркан- дының суперфосфат заводтарының химистериниң аразында чарыш база тергитин үр-түнелдерин берип турар. Чизээ, үлө- көк химиктер аммончуткан суперфосфатты курдагылазын чорудулазын туркмен өнүктүрениң сунелери баугаар сай- адыраңгайгыткан болгаш бо үнелиң продукцияны будуруу үн- дүренин көүсөдирин, оон шынарың экинчилерин чедип ал- гав.

Чарджуу.

(СЭТА-ның корр.).

ЯКУТИЯ: найыралдык бымыг харылаалары

Якутияның колхозтары болгаш совхозтары алды чүе хи- тракторну алган болгаш оларның барык чарык кезини Укра- инаның заводтарыңа будуруген. Соңу автономнуң респуб- ликаның улутурун, тузун, көдөө амжал-агымны техника тал- сы-биле дерин чөмөлгөзүн бүгү УССР-ниң хандырың тур- ры солун. Киветин электромеханикчилер. Одессадан — су- соодар тургузулгаларың болгаш чарык процентилерин, Жи- томьерден — автоматтыг башкарылган шашфарты, Уме- лникийден — трансформатор постчалыялары, Харьковдан — күчүлүг будуулоерлерин Якутияга берип турар.

Агаар-бодузуңун байдалы ширини Якутияда механизато- лар Кременчугтун күчүлүг самосалдарын соңу чүккө он таарымчалыг кылдыр көргөнөр. Оларны алмастар тыныкчы- лары амжалдап турар. Харькөвтун турбина тузугулары Ви- локс 13С-тин бирги ээлдэниң бүгү агрегаттарын бергө болгаш оларны өптөн тургузар талазы-биле дууламчы кө- гүзөриңден база ойталаван.

Чоокта чаа Харькөвтун машина тузугулары станицаны икинги ээлчөгүн энегерблоктарың будуруу талазы-биле чы- гымы алган. Оларның белдирлерин болгаш кезектерин са- мыраңгайдылар, олар мурунундагы энегерблоктардан дык камналгалык болур.

Д. БУЯНИН.

(СЭТА-ның корр.).

Якутск.

Судал болган энергия

Назаров ГРОС-тиң берип тур- гар күчүлүг чарыгы Красно- ярск крайыңда улетпур буду- рдугелери, тузугалары болгаш Кузбостың, Хакасаның база Тыва АССР-ниң хоорайлар, суурлары ап турар.

Делгем Сибиряк судалы болу берген энергияны берип турар Назаровтун энегерблок- тери 500 муң киловатт күчү- дү энегерблокту шийгээдип

ап өгөдөн. Чымыг күжү-биле амжалдар станцияларда ми- нды улуг күчүгү агрегат мооң мурунда чуртга амжалдыкчи- мая турганың билер болган бык энергия бээр ол блок ам чарык чыл амжалдап, ол үе иштинде 1 миллиард 125 мил- лион киловатт-шак электри энергияны күдүргөн. Ол дээр- ге плавада бүргөдөн 8 мил- лион амгы болуп турар.

В. БОЙМОВ.

Демниг күш-ажылда

Тираспольда С. М. Киров атты шүткүл машиналары... Тираспольда С. М. Киров атты шүткүл машиналары...

Тираспольдулар боттарының продукциясы кылган чүгө... Тираспольдулар боттарының продукциясы кылган чүгө...

Тираспольдулар боттарының продукциясы кылган чүгө... Тираспольдулар боттарының продукциясы кылган чүгө...

Мастерлер чарыжы

Линьск областың үстүрү бұдүрүгө черлеринде ажал... Линьск областың үстүрү бұдүрүгө черлеринде ажал...

Линьск областың үстүрү бұдүрүгө черлеринде ажал... Линьск областың үстүрү бұдүрүгө черлеринде ажал...

Линьск областың үстүрү бұдүрүгө черлеринде ажал... Линьск областың үстүрү бұдүрүгө черлеринде ажал...

Чонга барааннар

ШТА ССР. Кауна радио заводунда «Шыяне-401» дээр... ШТА ССР. Кауна радио заводунда «Шыяне-401» дээр...

ШТА ССР. Кауна радио заводунда «Шыяне-401» дээр... ШТА ССР. Кауна радио заводунда «Шыяне-401» дээр...

Идеологтук ажалдык деңгээл... Идеологтук ажалдык деңгээл...

СЭКП райкомунун, партия организацациялары тоску беш... СЭКП райкомунун, партия организацациялары тоску беш...

Бо талазы-биле өзөш эвес ажал кылдырган. Бланды ажалчы човарның экономика... Бо талазы-биле өзөш эвес ажал кылдырган. Бланды ажалчы човарның экономика...

ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)... ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)...

ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)... ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)...

ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)... ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)...

ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)... ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)...

ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)... ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)...

ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)... ЧУРУКТА: завод директору А. И. Болышак (ортузулда)...

ПОЛИТИКТИГ АЖЫЛДЫҢ ДЭЭШТИИ ДЭЭШ

Коммунисттик күш-ажылдык школаары, экономиктиг конференциялар ажалчы човуру... Коммунисттик күш-ажылдык школаары, экономиктиг конференциялар ажалчы човуру...

Уч дугайында баа «Сут-Хол» совхозта парткомунун... Уч дугайында баа «Сут-Хол» совхозта парткомунун...

Уч дугайында баа «Сут-Хол» совхозта парткомунун... Уч дугайында баа «Сут-Хол» совхозта парткомунун...

Уч дугайында баа «Сут-Хол» совхозта парткомунун... Уч дугайында баа «Сут-Хол» совхозта парткомунун...

Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар... Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар...

Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар... Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар...

Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар... Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар...

Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар... Ажалчы човарның түр бүрүдө өзүр турар културалар...

Дайынчы чораан—сураглыг малчын

Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг... Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг...

Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг... Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг...

Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг... Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг...

Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг... Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг...

Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг... Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг...

Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг... Иалбай, делгем Шара-Нур ховузу. Ында Шара-Нур хөл суг...

Михаил Дончун хой-нитиниң ажалына база кызыманай ирир... Михаил Дончун хой-нитиниң ажалына база кызыманай ирир...

СПОРТКА УДУРТУЛГАНЫ УЛАМ ЭКИЖИДЕР

Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр... Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр...

Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр... Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр...

Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр... Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр...

Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр... Күш-култура болгаш спортту улам иңай хөгжүдөр...

Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү... Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү...

Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү... Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү...

Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү... Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү...

Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү... Сөүлү чыдарда райондук бирга чери дээр язам-бүрү...

ӨӨРЕНИРИНГЕ ТААРЫМЧАЛЫГ

Бистин социалистик тургузуусу ажылчыларын болгаш гараачыларын уругларын мурну...

1952 чылда Кызыл хоорайга ийи чыл хуусаалыг башкы институту ажыттыган.

1956 чылда ону калбак профилдин дээди эртемниг башкы белектээр педагогика институту кылдыр өдө тургускан.

Тывага бирги дээди өредилге черин ашкытан чорук Коммунисттик партиянын болгаш Совет чакыткан ууг ада санын салышкынын хере...

Чыл келген тутум институтунда ийи байдалы ажыжип, доозукчуларнын саны көвүдөп, өредилгенин шынары белип турар.

Студенттеринин Бүгү-эвилел следунга Л. И. Брежнев болууну чугаазына мынча дээди: «Совет студенттер — дегейин аныктарынын мурнакчы отрады.

Бистин улуг Төрөэн чуртувустун дээди өредилге черлеринде студенттеринин эртем болгунеринге болгаш семинарларынга киржилгези массалык болу берген.

Эртим анык өнүктөр болгаш номчукчулар, ам бистин

эри эртем болгаш методика талазы-биле быжык билгилг. Башкыларын иштинден эртем кандидаттары — 25 киж, доцентилер — 10 четкен.

Сөөлгү үед бистин институтун дыка хой доозукчулары чурттуг анык-бүрү хоорайларын аширентураларында чедишкенин өөренип, доозукчуларын биске дыка өөрүчүт.

Чээ өредилге чылында институт ийи өредилге корпус-туг болур. Студенттер кончуг аки хандыртыган хоорай төвүнде беш калт объектигге чурттаар.

Х. С. АЛДЫН-ООЛ, институттун ректору, доцент.

БИСТИН ФАКУЛЬТЕТТЕ

Бо өбдөлгил чылда Кызылда Куруненин педагогика институту-биле силерни кыска таныштырып көрейин.

Факкультет колдуунда-ла национал школаларга орус дыл болгаш литература башкылар хуусаазы дөрт чыл, орус дыл болгаш литература база тыва дыл болгаш тыва литература башкылар (өөренип хуусаазы беш чыл) башкыларын белек-кеп үндүрүп турар.

Эртем чээрби чылдарын дургузууда институттун материалдык базазын быжыккан.

Факкультеттер мурундаазына денээрге шуут таптыгымас кылдыр өскерип, дээди эртемниг, дуржулгалыг башкы кадрлар-биле хандыртынган.

Филология факультетинде 280 ажыг студент өөренип, мында барык дөртен хире башкы ажылап турар.

Филология факультетинде 45 ажыг хуузу чугаа четир. Эртемни чылып Октябрь айда Москва хоорайга болуп эртем Бүгү-эвилелдин студенттеринин следунга филология факультетинин студентизи Ойду-оол Бичен киржир өргени чаалап алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

болгаш литературанын талазы-биле кончуг солуу илеткелдери белектээнер.

Факкультет чыл санында чаачыл болу берген орус, тыва дылдарын болгаш литературанын солуу айтырыгларын талазы-биле келжээлерин, конференцияларын болгаш диспуттарын арттырып турары кончуг солуу.

Филология факультетинин соөлгү ийи чылдын дургузунда институтта өредилге-кижи-дигелиг ажылдарга белик көргүзүт дээш организастан турар социалистик чарыкка бирги чери эелен, «Эң аки факультет» деп вымпелди чаалап алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

Филология факультетинин чурттугуну тупар ажыларын доңузалап чугаалаарга мындыг-дыр. Моон-биле чергелештир бо чылын чаа школа дооскан ону классчыларга болгаш мурнунда чылдарда школа доозуп алган.

ДЕЛЕГЕЙ ХУННЕРДЕ

Съезд доозулган

РИМ. (СЭТА-ның корр.). Италиянын пролетары чыгыс элтиг социалисттик партиянын онна съездин Римде конгресстер ордузунга доозулган.

Съездтин киркиччилери-ниң хүдөө алган резолюциянында чугаалааны болза, Италиянын пролетары чыгыс элтиг социалисттик партиянын IV национал съездин партиянын политиктиг секретари Д. Валориниң илеткели болгаш Италиянын пролетары чыгыс элтиг социалисттик партиянын IV национал съездин документини чүдүдүгүзүп, Италияны Коммунисттик партияны биле Италиянын пролетары чыгыс элтиг социалисттик партиянын каттызынын боттандырып доктаат. Бо шийтирими амдыралга боттандырып-биле бүгү эргежок чугула хемчеглери алырны партияны төп болгаш черчеге күөскен организынга съезд дааскан.

Бомбалаарын үргүлчүдевишаан

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). ВДР-же халдашкынар үезинде америка улук чүдү бедик чалдарын болгаш өске-даа сугтаг деринишкенин бомбалап турары хаа энес деп, Нью-Йорк таймсга солуу дыңааткан.

«Хүн бүрүде Согуу Вьетнама мында азаматтык чөөгөлдериң чеже бооп турарын чугаалаары берге-дир» деп, Нью-Йорк таймсга солуу демдегдөө. Американың америка-партия Согуу Вьетнамага халдашкынар үезинде америка улук чүдү бедик чалдарын болгаш өске-даа сугтаг деринишкенин бомбалап турары хаа энес деп, Нью-Йорк таймсга солуу дыңааткан.

Шийтирлиг удурланышкын

ХАНОЙ. (СЭТА). ВДР-ниң Даштыкы херектер министрствозунун төлөөлекчиси меделдеди кылган. Июль 15-те америка самолёттар Согуу Вьетнамын чамдык мокулдарында сымрай чурттакчылыг районнары бомбалаан деп, ол меделдеде чугаалаан. Куангыны мокулга болгаш Вьетнамын зонаже халдашкынарга «В-52» дээр самолёттар кирешкен. Америка флоттук корабльери Куангынын мокулга болгаш Вьетнамын зонаже халдашкынарга «В-52» дээр самолёттар кирешкен. Америка флоттук корабльери Куангынын мокулга болгаш Вьетнамын зонаже халдашкынарга «В-52» дээр самолёттар кирешкен.

Даштыкыдан допчу медээлер

ПАРИЖ. Франс Пресс агенттедизин Сайгонда кореспондентизи Куангы хоорайнын доккесинде үзүк-соксаал чок кадыг-допкун тулчушкуннар дугайын дыңааткан.

НЬЮ-ЙОРК. Мурнуу Вьетнамын Согуу суурунун тайбыч чурттакчыларын араатаны-биле ажаллап, өлүрген авиатор командир турган лейтенант Коллин агартыр дээш америка эрге-чагыргалар оралдажып турар. Коллин бөлүкчүзү болууну камгалап турар кижинин көзүн калтат көөрүн негээр мен деп меделген. Суд соонда 16 ай болган-даа болза, Коллин амдыга чедир кара-башкага чагыс-даа конуп көрбөн.

ЛОНДОН. Лондонун солунарнын бижип турары-биле алырга, эртем неседа Олдерстун төөгүзүндө эи-не надыг-допкун, өлүм-чидимниг болган. Ирландиялар-биле аяк шийтерилген чеди конук иштинде болган сегиржин алышкынынарынга 33 киж өлгөн. Байдал ам-даа дыка дүңкүрүлүп. Согуу Ирландиянын хоорайларнда чаштышкынар үргүлчү дымналып турар. Олдерстун хемчээл талазы-биле ийги хоорай — Дериниң төп черлери барык шупту чурттуу үрелген.

КАИР. «Роз аль-Юсеф» сөткүчү совет-египет харылдааларын үр-түңсөлдиг хөгжүп турарынын дугайында чүдүл паралаан. Премьер-министр Азиз Сидкиниң чокта чаа Москвага аяк-чорук кылышынга холбоштыр, мынча бот-боттарын доозуу-биле элдеринин байдалына бооп эртемни чугаалажышкынын элүлүг үл-найрагы чорукту илеткен араб-совет найыражы харылдааларында кайы хире алыштып херечилеп турар деп хайтыган.

ТОКИО. Делегейниң ийги дайынын үезинде бээр Кисоо ортулуктуг Молид португуну сууну иштинге чытка минаның чызыланындан дөт ажалдын аары-биле балылапкан. Суг дүүзү аштан турган улуг эвес судно сугже дүже берген.

БРЮССЕЛЬ. «Нинти рмоктук» чурттагында 14-те 19 хар чедир назымык дыка хой аныктар ажаллаар чурттайып туралар. Европаның экономиктиг каттыжышкынын парлаалга талазы-биле албан чериниң статистика түңсөөлөрүндө ол факт төстүгү турар. Бо талазы-биле Италиянын аныктары эи берге байдалга таварып турар.

РИМ. Миланга сентябрь 7-ден 11-ге чедир «Музыкаль салон» дээр делегей делегези болур. Анык үн бижип, ону ойнаар музыка херекселдери болгаш аширатураларын дөктээр. Анык 500 хире итали болгаш даштыкы фирмалар кирешкен. Ол мынкан алаа ССР, ГДР, Чехославия, Франция, ГФР, АКШ, Япония болгаш өске-даа чурттар база киржир.

Даштыкыдан допчу медээлер

ПАРИЖ. Франс Пресс агенттедизин Сайгонда кореспондентизи Куангы хоорайнын доккесинде үзүк-соксаал чок кадыг-допкун тулчушкуннар дугайын дыңааткан.

НЬЮ-ЙОРК. Мурнуу Вьетнамын Согуу суурунун тайбыч чурттакчыларын араатаны-биле ажаллап, өлүрген авиатор командир турган лейтенант Коллин агартыр дээш америка эрге-чагыргалар оралдажып турар.

ЛОНДОН. Лондонун солунарнын бижип турары-биле алырга, эртем неседа Олдерстун төөгүзүндө эи-не надыг-допкун, өлүм-чидимниг болган. Ирландиялар-биле аяк шийтерилген чеди конук иштинде болган сегиржин алышкынынарынга 33 киж өлгөн.

КАИР. «Роз аль-Юсеф» сөткүчү совет-египет харылдааларын үр-түңсөлдиг хөгжүп турарынын дугайында чүдүл паралаан. Премьер-министр Азиз Сидкиниң чокта чаа Москвага аяк-чорук кылышынга холбоштыр, мынча бот-боттарын доозуу-биле элдеринин байдалына бооп эртемни чугаалажышкынын элүлүг үл-найрагы чорукту илеткен араб-совет найыражы харылдааларында кайы хире алыштып херечилеп турар деп хайтыган.

ТОКИО. Делегейниң ийги дайынын үезинде бээр Кисоо ортулуктуг Молид португуну сууну иштинге чытка минаның чызыланындан дөт ажалдын аары-биле балылапкан. Суг дүүзү аштан турган улуг эвес судно сугже дүже берген.

БРЮССЕЛЬ. «Нинти рмоктук» чурттагында 14-те 19 хар чедир назымык дыка хой аныктар ажаллаар чурттайып туралар. Европаның экономиктиг каттыжышкынын парлаалга талазы-биле албан чериниң статистика түңсөөлөрүндө ол факт төстүгү турар. Бо талазы-биле Италиянын аныктары эи берге байдалга таварып турар.

РИМ. Миланга сентябрь 7-ден 11-ге чедир «Музыкаль салон» дээр делегей делегези болур. Анык үн бижип, ону ойнаар музыка херекселдери болгаш аширатураларын дөктээр. Анык 500 хире итали болгаш даштыкы фирмалар кирешкен. Ол мынкан алаа ССР, ГДР, Чехославия, Франция, ГФР, АКШ, Япония болгаш өске-даа чурттар база киржир.

Совет Эвилелиниң болгаш Польша Улус Республиканын аразында экономиктиг, эртем-техниктиг кады ажыдажылга чыл келген тутум-на быжыктып турар.

ЧУРУКТА: Люблинниң чогулуна Свидовитке машина тудушкун заводунундун негиде. Маңа совет документацияга үндөйлөш, «МБ-2» вертолетири бүүдүрүп үндүрени эртемни, ам ол вертолетири Польшанын кодо ажыл-агыйында, а ол иштак транспорт ужу чүдүндө калбаа-биле ажылап турар.

ЧУРУКТА: Люблинниң чогулуна Свидовитке машина тудушкун заводунундун негиде. Маңа совет документацияга үндөйлөш, «МБ-2» вертолетири бүүдүрүп үндүрени эртемни, ам ол вертолетири Польшанын кодо ажыл-агыйында, а ол иштак транспорт ужу чүдүндө калбаа-биле ажылап турар.

Чээ чакыкта иштин херектер министри майор Мошеи аль-Хуни, даштыкы херектер министри Мансур Рашид Кехля, нофт министр Исмаил Дин Мабурук, саң министр Мухаммед аль-Зарук Рагаб информация болгаш культура министри Абу Зейд Омар Горда болган. Ыччаарга даштыкы херектер министри Мансур Рашид Кехля Ливия Араб Республиканың КНО-ла доктаамал төлөөлекчиси болуп турар.

Чээ чакыкта иштин херектер министри майор Мошеи аль-Хуни, даштыкы херектер министри Мансур Рашид Кехля, нофт министр Исмаил Дин Мабурук, саң министр Мухаммед аль-Зарук Рагаб информация болгаш культура министри Абу Зейд Омар Горда болган.

Чээ чакыкта иштин херектер министри майор Мошеи аль-Хуни, даштыкы херектер министри Мансур Рашид Кехля, нофт министр Исмаил Дин Мабурук, саң министр Мухаммед аль-Зарук Рагаб информация болгаш культура министри Абу Зейд Омар Горда болган.

Чээ чакыкта иштин херектер министри майор Мошеи аль-Хуни, даштыкы херектер министри Мансур Рашид Кехля, нофт министр Исмаил Дин Мабурук, саң министр Мухаммед аль-Зарук Рагаб информация болгаш культура министри Абу Зейд Омар Горда болган.

